

Nr 29

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om tillsättande av en parlamentarisk skatteutredning.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 106 av herrar *Öhman* och *Helmer Persson* samt II: 138 av herr *Hagberg* i Stockholm m. fl. har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär tillsättande av en parlamentarisk skatteutredning, som i anslutning till de i motionerna angivna riktlinjerna gör en grundlig översyn av nuvarande skattesystem, samt att utredningen tillsättes så snabbt att förslag om skattesänkning kan föreläggas 1956 års riksdag.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 106.

I de föreliggande *motionerna* har anförts bl. a. följande. Den taxerade inkomsten för fysiska personer hade enligt riksräkenskapsverkets inkomstberäkning till årets statsverksproposition stigit med 110 procent från taxeringsåret 1946 till 1954. Samtidigt som skattetrycket, mycket på grund av att de nominella inkomsterna stigit i samband med försämringen av penningvärdet, ökat för alla inkomsttagare, hade skatten på aktiebolagens vinster inte skärpts sedan 1947 års skattereform. En skärpning av bolagsskatten och snävare regler för avskrivning och lagervärdering vore därför befogade. Beträffande förmögenhetsskatten, som taxeringsåret 1949 givit en inkomst till staten på 116 miljoner kronor, hade denna för taxeringsåret 1954 endast ökat till 133 miljoner kronor. Denna blygsamma ökning motsvarade på intet sätt den väldiga förmögenhetsökning som skett under samma tid. En skärpning av denna skatt vore befogad. De indirekta skatterna hade drivits upp till en sådan höjd som endast för några år sedan ansetts otänkbar. Enbart sådana indirekta skatter, som uttoges på varor som inginge i praktiskt taget varje familjs konsumtion, beräknades ge staten en inkomst under budgetåret 1955/56 på inte mindre än 1 840 000 000 kronor. Det framstode alltmera som ett ofrånkomligt krav att denna form av beskattning omlades så, att de mindre inkomsttagarna inte drabbades orättfärdigt som de gjorde för närvarande. Vissa skatter, som exempelvis kaffeskatten, borde omedelbart kunna slopas. En omläggning av spritskatten så att skatten bleve progressiv i fråga om kvaliteten (priset) på varan borde upptagas till övervägande i syfte att åstadkomma ett rimligt mått av rättvisa i skatteavvägningen. I samband med en sådan översyn syntes det nödvändigt att genomföra en sänkning av tobaksskatten eller i varje fall en sådan omlägg-

ning av beskattningen att de billigare tobaks- och cigarrettsorterna beskattades mindre och de högre kvaliteterna finge en motsvarande skattehöjning. Det vore högst otillfredsställande att nödvändiga konsumtionsvaror skulle vara belagda med en så kraftig beskattning som nu vore fallet. Där- emot funnes andra objekt som skulle kunna bli föremål för beskattning. Sålunda ansåge motionärerna det möjligt och rimligt att belägga omsättningen av aktier med en lämpligt avvägd skatt. Vid en översyn av skattepolitiken borde också kommunalskatten komma upp till granskning med sikte på att göra den progressiv för att åstadkomma en rättvisare fördelning av det kommunala skattetrycket.

Enligt motionärernas mening borde riktpunkten vara — genomsnittligt sett — att den första intjänta hundralappen i veckan för gift skattebetalare skulle vara helt fri från statlig beskattning. För att åstadkomma detta borde en höjning av ortsavdragen genomföras. I samband med en sådan höjning borde man ta sikte på att successivt avveckla nuvarande gruppindelning. En bearbetning av nuvarande skatteskalor borde göras så att en skattelättnad i första hand komme de inkomsttagare till del som hade en årsinkomst upp till 12 000 kronor. Vidare borde sambeskattningsfrågan upptagas till prövning i syfte att eliminera de uppenbara orättvisor, som vore förenade med den nuvarande sambeskattningen.

Det inkomstbortfall som genom en skattereform skulle uppstå för staten borde i största utsträckning kunna kompenseras genom skärpning av beskattningen på stora inkomster, genom en höjning av bolagsbeskattningen, genom skärpning av taxeringskontrollen, genom skärpning av förmögenhetsbeskattningen och genom den av motionärerna förordade särskilda omsättningsskatten på aktier. Därtill komme att avsevärda besparingar i statens utgifter borde kunna göras genom en omläggning av vårt försvarssystem.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om tillsättandet av en parlamentarisk skatteutredning med uppgift att verkställa en grundlig översyn av skattesystemet enligt riktlinjer som angivits i motionerna och som innefattar krav på en vittgående omfördelning av skattebördan inom området för såväl den direkta som den indirekta beskattningen med sikte på att ernå lättnad i den totala skattebördan för flertalet medborgare. Enligt motionärernas mening bör förslag i ämnet kunna föreläggas nästa års riksdag.

Med anledning härav vill utskottet erinra om att utredning rörande den indirekta beskattningen för närvarande pågår genom 1952 års kommitté för indirekta skatter, som enligt utredningsdirektiven bl. a. har att närmare överväga av 1949 års skatteutredning anförda synpunkter beträffande avvägningen mellan direkt och indirekt beskattning. Enligt riksdagsberättelsen till årets riksdag beräknas utredningen slutföra sitt arbete under år 1955.

Utskottet vill även framhålla, att frågan om att åvägabringa lättnader i den direkta beskattningen av fysiska personer ägnats ingående uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida, såväl när det gäller sådana skattskyldiga som icke erhöll avsedd skattelättnad genom 1952 års statsskattereform som när det gäller möjligheterna att i förevarande avseende genomföra åtgärder av större räckvidd. I sådant syfte har numera även uppdragits åt 1950 års skattelagssakkunniga att utreda berörda spörsmål och avge förslag i ämnet, som kan läggas till grund för proposition till 1956 års riksdag.

Av det anförda framgår att de i förevarande motioner berörda spörsmålen i väsentliga hänseenden redan är föremål för utredning. Utskottet anser sig fördenskull icke kunna förorda en sådan utredning som i motionerna föreslås. Med anledning av den av motionärerna anvisade utvägen att åstadkomma besparingar i statens utgifter vill utskottet endast tillägga, att under de senaste åren inom riksdagen framkommit åtskilliga förslag rörande möjligheterna att genom utgiftsbesparingar skapa utrymme för skattesänkningar, vilka förslag emellertid icke föranlett åtgärder från riksdagens sida. Utskottet vill tillika erinra om att chefen för finansdepartementet i en interpellationsdebatt i andra kammaren den 25 februari 1955 förklarat sig beredd att överväga frågan om en utredning rörande möjligheterna att sänka statens utgifter. Denna betydelsefulla fråga är sålunda föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet, och utskottet anser sig i anledning av förevarande motioner icke ha anledning i vidare mån än som skett ingå härpå.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 106 av herrar Öhman och Helmer Persson samt II: 138 av herr Hagberg i Stockholm m. fl. om tillsättande av en parlamentarisk skattutredning icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 mars 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Eriksson*, Söderquist, Velander, Niklasson, Snygg och Bengtson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby*, Orgård*, Sundström*, Hagberg i Malmö, Sjölin, Brandt, Vigelsbo, Allard och Anderson i Sundsvall.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.